

ОЦІНКА ТА ШЛЯХИ ПОКРАЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ НЕОБОРОТНИХ АКТИВІВ ПІДПРИЄМСТВА

©2020 ЛЕВКОВИЧ О. В., МИРОНЕНКО І. О.

УДК 336.662

JEL: D24

Левкович О. В., Мироненко І. О. Оцінка та шляхи покращення ефективності використання необоротних активів підприємства

В умовах постійної нестачі фінансових ресурсів, банкрутства та ліквідації великої кількості підприємств доволі гостро постає проблема забезпечення відповідного стану та раціонального використання необоротних активів підприємства та пошуку шляхів підвищення ефективності цього процесу. З огляду на це та з урахуванням важливості активів як складової частини ресурсного потенціалу підприємства виникає необхідність у детальному аналізі необоротних активів підприємства, їх технічного стану, а також дослідження ефективності їх використання. Ефективне використання необоротних активів має велике значення як для підприємства, так і для економіки країни в цілому, оскільки приводить до зменшення потреби у введенні в експлуатацію нових виробничих потужностей, до збільшення випуску обсягів продукції (а значить, і прибутку), прискорює оборотність цих активів і в результаті сприяє скороченню розриву в термінах фізичного та морального зносу, прискорює темпи оновлення основних засобів. При оцінці ефективності використання необоротних активів необхідно враховувати особливості господарської діяльності, форму власності та стратегічну мету підприємства. Мета статті полягає в дослідженні особливостей аналізу необоротних активів підприємства на прикладі одного із вітчизняних підприємств. Проаналізовано тенденцію зміни в структурі та динаміці показників зносу, придатності, оновлення, виходу та фондовіддачі. За результатами дослідження запропоновано шляхи підвищення ефективності використання необоротних активів на підприємстві.

Ключові слова: необоротні активи, основні засоби, ефективність, знос, фондомісткість, фондовіддача, рентабельність.

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2020-5-312-319>

Рис.: 4. **Табл.:** 5. **Бібл.:** 8.

Левкович Оксана Володимирівна – кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування, Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (просп. Гагаріна, 72, Дніпро, 49010, Україна)

E-mail: levkovich.dnu@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4570-4963>

Мироненко Іванна Олександрівна – студентка, Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (просп. Гагаріна, 72, Дніпро, 49010, Україна)

E-mail: myronenkovanya@gmail.com

УДК 336.662

JEL: D24

Левкович О. В., Мироненко І. А. Оценка и пути повышения эффективности использования необоротных активов предприятия

В условиях постоянной нехватки финансовых ресурсов, банкротства и ликвидации большого количества предприятий довольно остро стоит проблема обеспечения соответствующего состояния и рационального использования необоротных активов предприятия и поиска путей повышения эффективности этого процесса. Учитывая это, а также важность активов как составной части ресурсного потенциала предприятия, возникает необходимость в детальном анализе необоротных активов предприятия, их технического состояния, а также в исследовании эффективности их использования. Эффективное использование необоротных активов играет большое значение как для предприятия, так и для экономики страны в целом, поскольку приводит к уменьшению потребности в вводе в эксплуатацию новых производственных мощностей, к увеличению выпуска объемов продукции (а значит, и прибыли), ускоряет оборачиваемость этих активов и в итоге способствует сокращению разрыва в сроках физического и морального износа, ускоряет темпы обновления основных средств. При оценке эффективности использования необоротных активов необходимо учитывать особенности хозяйственной деятельности, форму собственности и стратегическую цель предприятия. Цель статьи заключается в исследовании особенностей анализа необоротных активов предприятия на примере одного из отечественных предприятий. Проанализирована тенденция изменения в структуре и динамике показателей износа, годности, обновления, выбытия и фондоотдачи. По результатам исследования предложены пути повышения эффективности использования необоротных активов на предприятии.

Ключевые слова: необоротные активы, основные средства, эффективность, износ, фондоёмкость, фондоотдача, рентабельность.

Рис.: 4. **Табл.:** 5. **Библ.:** 8.

Левкович Оксана Владимировна – кандидат экономических наук, доцент кафедры финансов, банковского дела и страхования, Днепровский национальный университет имени Олеся Гончара (просп. Гагарина, 72, Днепр, 49010, Украина)

E-mail: levkovich.dnu@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4570-4963>

Мироненко Иванна Александровна – студентка, Днепровский национальный университет имени Олеся Гончара (просп. Гагарина, 72, Днепр, 49010, Украина)

E-mail: myronenkovanya@gmail.com

UDC 336.662

JEL: D24

Levkovich O. V., Myronenko I. O. Evaluation of and Ways to Improve the Efficiency of Use of the Non-Current Assets of Enterprise

In the face of a persistent shortage of financial resources, bankruptcy and the liquidation of a large number of enterprises, the problem of ensuring the appropriate condition and management of the enterprise's non-current assets and finding ways to improve the efficiency of this process is quite urgent. Given this, as

well as the importance of assets as a constituent part of the enterprise's resource potential, there is a need for a detailed analysis of the enterprise's non-current assets, their technical status, as well as the researching the efficiency of their use. Efficient use of non-current assets is important both for enterprise and for the economy of the country in general, as it leads to a reduction in the need for putting into operation of new production facilities, to an increase in the output volumes of production (and therefore profits), accelerates the turnover of these assets and ultimately helps to reduce the gap in terms of physical and moral wear, accelerates the rate of renewal of fixed assets. When evaluating the efficiency of non-current assets, it is necessary to take into account the specifics of economic management activity, the form of ownership and the strategic purpose of enterprise. The article is aimed at studying the peculiarities of analyzing the non-current assets of enterprise on the example of one of the domestic enterprises. The tendency of changes in the structure and dynamics of the indicators of wear and tear, validity, renewal, disposal and return on total assets is analyzed. According to the results of the study, ways to improve the efficiency of use of the non-current assets of enterprise are proposed.

Keywords: non-current assets, fixed assets, efficiency, wear and tear, capital intensiveness, return on total assets, profitability.

Fig.: 4. **Tabl.:** 5. **Bibl.:** 8.

Levkovich Oksana V. – PhD (Economics), Associate Professor of the Department of Finance, Banking and Insurance, Oles Honchar Dnipro National University (72 Haharina Ave., Dnipro, 49010, Ukraine)

E-mail: levkovich.dnu@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4570-4963>

Myronenko Ivanna O. – Student, Oles Honchar Dnipro National University (72 Haharina Ave., Dnipro, 49010, Ukraine)

E-mail: myronenkovanya@gmail.com

Здійснення успішної фінансово-господарської діяльності підприємством є допустимим за наявності в нього різноманітних видів активів. Сучасні умови щодо ефективного управління підприємством ставлять перед ним підвищені вимоги до управління необоротними активами. Це слід пов'язувати з тим, що конкурентоспроможність підприємства, тактичні та стратегічні перспективи його розвитку залежать від ефективного та раціонального використання необоротних активів.

Потреби сучасності при високому технічному рівні промислового виробництва трактують, що саме величина необоротних активів, технічний стан основних засобів визначають потужність промислового підприємства. Внаслідок цього виникає потреба в ретельному аналізі необоротних активів підприємства, забезпеченості виробництва основними засобами, їх технічного стану, а також у результативному та дійовому використанні.

Вагомий внесок у дослідження та розробку теоретичних і практичних аспектів аналізу необоротних активів зробили вітчизняні та зарубіжні науковці, зокрема: М. Т. Білуха, С. Ф. Голов, О. І. Коблянська, І. О. Мазуркевич, А. О. Пашнюк, Н. М. Притуляк, В. В. Сопко, С. М. Фірсова, В. Г. Швець, Б. В. Шорт, Д. Колдуелл та інші [3; 4; 6–8]. Проте окремі аспекти проблеми ефективного використання необоротних активів підприємства потребують подальших досліджень.

Метою статті є оцінка та визначення шляхів покращення ефективності використання необоротних активів підприємства.

Необоротні активи (основний капітал) – сукупність майнових цінностей підприємства, які багаторазово беруть участь у процесі господарської діяльності та переносять свою вартість на вартість продукції частинами з метою отримання економічної вигоди (прибутку). У практиці господарювання до необоротних активів відносять майнові цінності всіх видів зі строком використання більше одного року [2, с. 233].

Основні засоби – найбільш значуща частина необоротних активів, що підприємство утримує з метою їхнього використання в процесі виробництва або постачання товарів, робіт, послуг, здавання в оренду іншим особам, або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій, очікуваний термін корисного користування яких більше одного року (або одного операційного циклу, якщо він довший за рік) [5].

Дослідимо використання необоротних активів на прикладі ДП «Стальзавод».

Динаміку та структуру необоротних активів ДП «Стальзавод» за 2017–2019 рр. наведено в *табл. 1*.

Аналізуючи *табл. 1*, можна дійти висновку, що на кінець звітної періоду (2017 р.) загальна сума необоротних активів складала 5 404 519 тис. грн, при цьому розподіл за структурою мав такий вигляд: незавершені капітальні інвестиції складала 27,93%; основні засоби – 70,56%; відстрочені податкові активи – 1,49% (*рис. 1*).

Обсяг необоротних активів з рівня 5 404 519 тис. грн у 2017 р збільшився до рівня 5 608 377 тис. грн. у 2019 р. При цьому мали місце структурні зміни: збільшилася питома вага нематеріальних активів на 163,28%; зменшилася питома вага основних засобів – на 1,49%, вага незавершених капітальних інвестицій збільшилася на 40,48%, а відстрочених податкових активів – не змінилася.

Дослідивши динаміку та структуру необоротних активів, слід приділити увагу наступній головній складовій при аналізі необоротних активів, а саме: амортизації, завдяки чому стане зрозумілим технічний стан основних засобів. Саме від технічного стану великою мірою залежить збільшення випуску продукції, звісно, за умови наявності достатньо проаналізованого сегмента ринку збуту даного виду продукції, а основні засоби є якраз найбільш вагомим осередком необоротних активів, які підприємство утримує з метою їхнього використання в процесі виробництва або постачання товарів, робіт, послуг.

Аналіз обсягу та динаміки необоротних активів ДП «Стальзавод» за 2017–2019 рр., тис. грн
(за залишковою вартістю)

Показник	2017 р.		2018 р.		2019 р.		Абсолютне відхилення (+/-)	Темп приросту за 2018 р., %	Абсолютне відхилення (+/-)	Темп приросту за 2019 р., %
	Σ	%	Σ	%	Σ	%	2018 р. від 2017 р.		2019 р. від 2018 р.	
								Σ		Σ
Загальна сума необоротних активів, у т. ч.:	5404519	100	5095077	100	5608377	100	-309442	-5,73	513300	10,07
Нематеріальні активи	870	0,02	1457	0,03	3836	0,07	587	67,47	2379	163,3
Незавершені капітальні інвестиції	1509445	27,9	1398461	27,5	1964504	35,03	-110984	-7,35	566043	40,48
Основні засоби	3813561	70,6	3695159	72,5	3640037	64,9	-118402	-3,10	-55122	-1,49
Відстрочені податкові активи	80643	1,5	0	0,0	0	0,0	-80643	-100	0	0,00

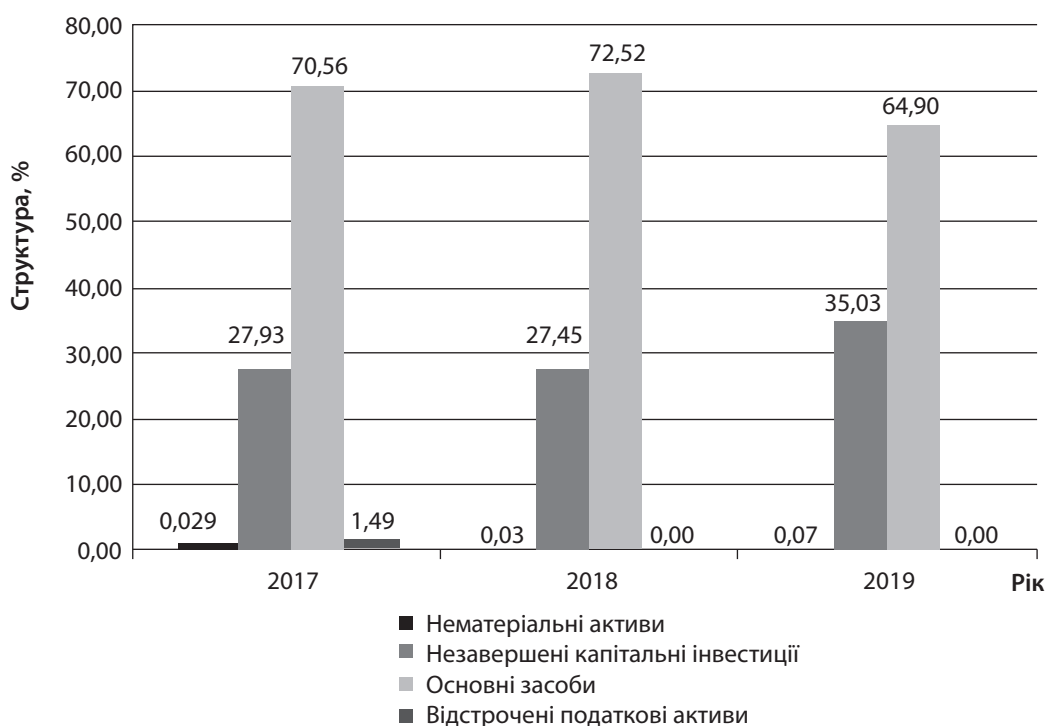

Рис. 1. Динаміка структури необоротних активів ДП «Стальзавод» за 2017–2019 рр., %

Як відомо, на практиці суму амортизації визначають при використанні норм амортизації, припускаючи при цьому, що зношення основних засобів протягом усього періоду свого функціонування відбувається рівномірно.

Нарахування амортизації основних засобів відбувається прямолінійним методом, з використанням очікуваних строків корисного використання відповідних активів, крім незавершеного будівництва.

Із проведеного аналізу видно, що у 2018 р. первісна вартість основних засобів зросла на 187 136 тис. грн порівняно із 2017 р., та їх знос за час експлуатації збільшився на 305 538 тис. грн (табл. 2).

Це призвело до зростання рівня зносу (зменшення рівня придатності) основних засобів на 3,54% у 2018 р.

У 2019 р. первісна вартість основних засобів зросла на 257 804 тис. грн порівняно з 2018 р., а їх знос за час експлуатації збільшився на 312 917 тис. грн (рис. 2). Це призвело до зростання рівня зносу (зменшення рівня придатності) основних засобів на 2,96% у 2019 р., що свідчить про погіршення їх технічного стану.

Для оцінки ефективності використання необоротних активів необхідно проаналізувати основні показники ефективного використання основних засобів.

Розрахуємо дані показники для досліджуваного підприємства ДП «Стальзавод» за 2017–2019 рр. (табл. 3).

Фондомісткість на підприємстві має тенденцію до зменшення та коливається в межах 0,117–0,243. Фондовіддача на підприємстві має тенденцію до збільшення та коливається в межах 4,11–8,54.

Коефіцієнт зносу характеризує частку вартості основних засобів, що її списано на витрати виробництва в попередніх періодах [1, с. 149]. Негативним явищем у діяльності підприємства є те, що лише основні засоби зношені на 39–46%, тобто є застарілими та потребують оновлення або модернізації.

Як видно з рис. 3, знос основних засобів має тенденцію до збільшення, що, своєю чергою, спричиняє зменшення коефіцієнта придатності. У результаті цього придатними до використання на кінець 2019 р. є 53% вартості всіх основних засобів ДП «Стальзавод». А це говорить про те, що на підприємстві не реалізуються програми інвестування в розвиток виробництва, а також про недостатній рівень фінансового забезпечення відтворення необоротних активів.

Коефіцієнт оновлення за досліджений період є дуже низьким, і негативним явищем є його тенденція до зменшення, а саме: з 0,303 до 0,057.

Рентабельність основних виробничих засобів підприємства «Стальзавод» за валовим прибутком коливається в межах 11–32%, що говорить про те, що основні засоби використовуються неефективно.

Одним із якісних показників використання основних фондів є коефіцієнт амортизаційної віддачі. Розглянемо цей показник у динаміці (табл. 4).

Таблиця 2

Аналіз зносу основних засобів ДП «Стальзавод» за 2017–2019 рр.

Показник	2017 р.	2018 р.	2019 р.	Абсолютне відхилення (+/-)	
				2018 р. від 2017 р.	2019 р. від 2018 р.
Первісна вартість основних засобів, тис. грн	6340123	6527259	6785063	187136	257804
земля,будинки та споруди	1996075	2004316	2126740	8241	122424
машини та обладнання	3964615	4133708	4210018	169093	76310
транспортні засоби	284268	293855	331840	9587	37985
офісне обладнання та інші основні засоби	95165	95380	116465	215	21085
Знос основних засобів за час їх експлуатації, тис. грн	2526562	2832100	3145017	305538	312917
земля,будинки та споруди	826860	875 349	984208	48489	108859
машини та обладнання	1483856	1715558	1878335	231702	162777
транспортні засоби	147303	167840	192235	20537	24395
офісне обладнання та інші основні засоби	68543	73353	90239	4810	16886
Рівень зносу основних засобів, %	39,85%	43,39%	46,35%	3,54%	2,96%
земля,будинки та споруди	41,42%	43,67%	46,28%	2,25%	2,61%
машини та обладнання	37,43%	41,50%	44,62%	4,07%	3,12%
транспортні засоби	51,82%	57,12%	57,93%	5,30%	0,81%
офісне обладнання та інші основні засоби	72,03%	76,91%	77,48%	4,88%	0,57%
Рівень придатності основних засобів, %	60,15%	56,61%	53,65%	-3,54%	-2,96%
земля,будинки та споруди	58,58%	56,33%	53,72%	-2,25%	-2,61%
машини та обладнання	62,57%	58,50%	55,38%	-4,07%	-3,12%
транспортні засоби	48,18%	42,88%	42,07%	-5,30%	-0,81%
офісне обладнання та інші основні засоби	27,97%	23,09%	22,52%	-4,88%	-0,57%

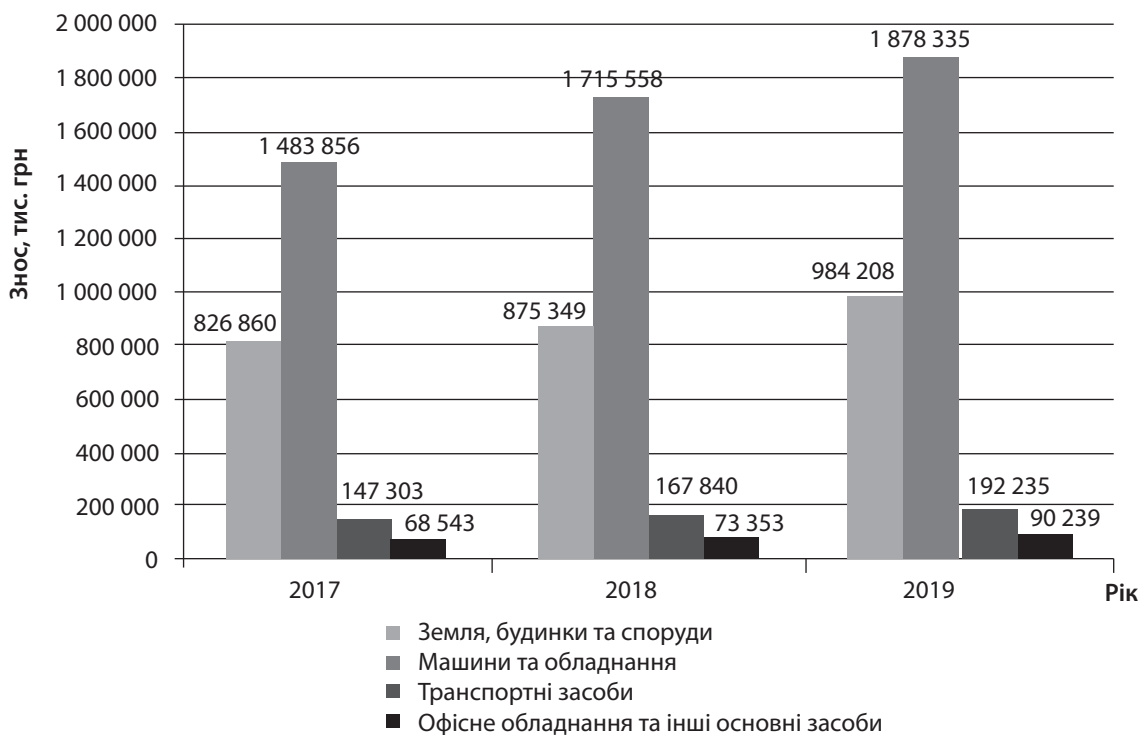

Рис. 2. Динаміка зносу основних засобів ДП «Стальзавод» за 2017–2019 рр., тис. грн

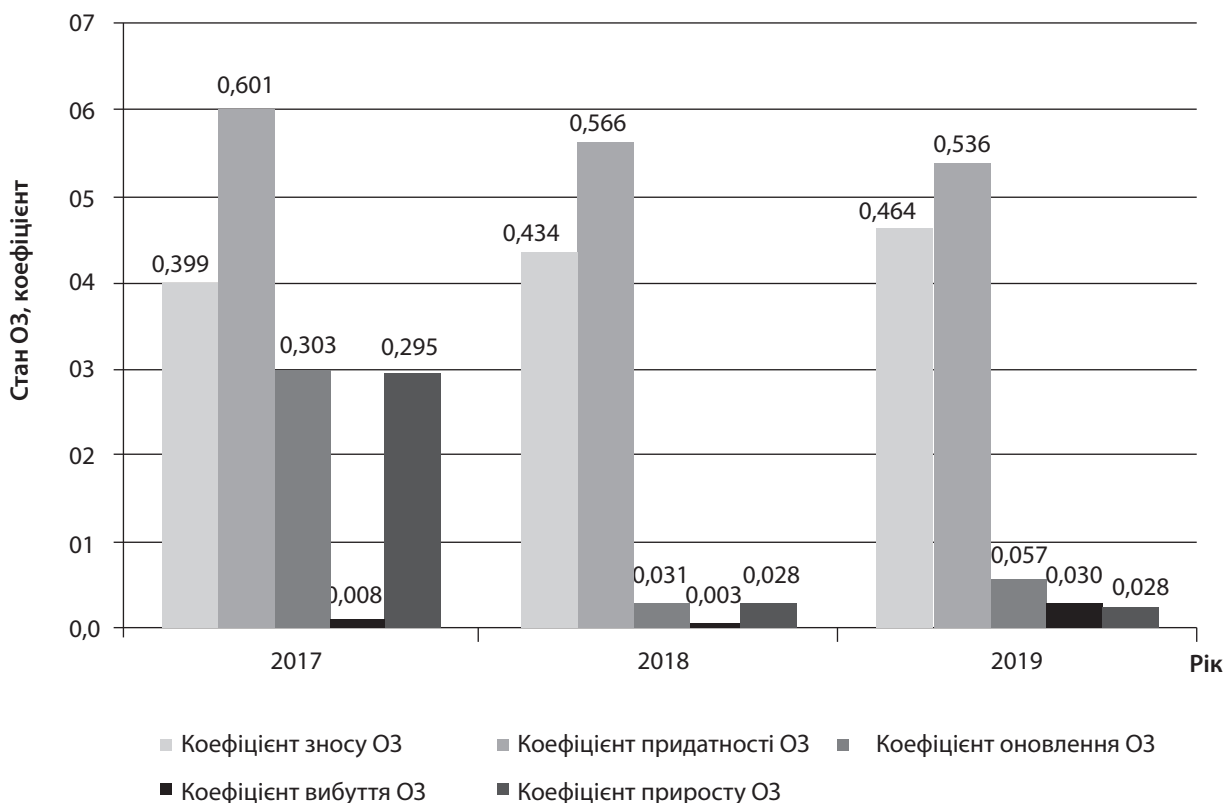

Рис. 3. Динаміка коефіцієнтів стану основних засобів ДП «Стальзавод» за 2017–2019 рр., тис. грн

У результаті аналізу встановлено, що коефіцієнт амортизаційної віддачі має тенденцію до збільшення – з 5,60 до 9,96 (рис. 4).

Це свідчить про збільшення рівня використання основних засобів, що є позитивним явищем у діяльності ДП «Стальзавод».

Проаналізуємо джерела, за рахунок яких відбулося відтворення необоротних активів на підприємстві, дані наведемо в табл. 5.

Отже, виявлено, що відтворення відбулося за рахунок запозичених коштів, а саме: короткострокових кредитів банків. Тобто, необоротні активи ви-

Таблиця 3

Аналіз стану та ефективності використання основних фондів ДП «Стальзавод» за 2017–2019 рр., тис. грн

Показник	2017 р.	2018 р.	2019 р.	Абсолютне відхилення (+/-)		Темп приросту, %	
				2018 р. від 2017 р.	2019 р. від 2018 р.	2018 р. до 2017 р.	2019 р. до 2018 р.
Наявність ОЗ на початок року	2102138	3813561	3695159	1711423	-118402	81,41	-3,10
Надійшло за рік	1920419	202305	390048	-1718114	187743	-89,47	92,80
Вибуло за рік	35166	16445	196 141	-18721	179696	-53,24	1092,7
Наявність ОЗ на кінець року	3813561	3695159	3640037	-118402	-55122	-3,10	-1,49
Фондомісткість	0,209	0,243	0,117	0,034	-0,13	16,31	-51,88
Коефіцієнт зносу ОЗ	0,399	0,434	0,464	0,035	0,03	8,88	6,83
Коефіцієнт придатності ОЗ	0,601	0,566	0,536	-0,035	-0,03	-5,88	-5,23
Коефіцієнт оновлення ОЗ	0,303	0,031	0,057	-0,272	0,026	-89,77	85,48
Коефіцієнт вибуття ОЗ	0,008	0,003	0,030	-0,005	0,027	-67,11	1047,28
Коефіцієнт приросту ОЗ	0,295	0,028	0,028	-0,267	-0,001	-90,37	-2,37
Фондовіддача	4,783	4,112	8,545	-0,671	4,433	-14,03	107,8
Рентабельність ОЗ за валовим прибутком	0,322	0,216	0,112	-0,107	-0,104	-33,04	-48,29

Таблиця 4

Розрахунок амортизаційної віддачі ДП «Стальзавод» за 2017–2019 рр.

Показник	2017 р.	2018 р.	2019 р.	Абсолютне відхилення (+/-)		Темп приросту, %	
				2018 р. від 2017 р.	2019 р. від 2018 р.	2018 р. від 2017 р.	2019 р. від 2018 р.
Виручка від реалізації продукції, тис. грн	14146198	15437297	31338778	1291099	15901481	9,13	103,01
Амортизація, тис. грн	2526562	2832100	3145017	305538	312917	12,09	11,05
Коефіцієнт амортизаційної віддачі	5,60	5,45	9,96	-0,15	5	-2,65	82,81

Таблиця 5

Аналіз джерел відтворення необоротних активів на ДП «Стальзавод» за 2017–2019 рр., тис. грн

Показник	2017 р.	2018 р.	2019 р.	Абсолютне відхилення (+/-)		Темп зростання, %	
				2018 р. від 2017 р.	2019 р. від 2018 р.	2018 р. від 2017 р.	2019 р. від 2018 р.
Необоротні активи на початок року	5329957	5404519	5608377	74562	203858	101,4	103,8
Зареєстрований капітал	1694136	1694136	1694136	0	0	100,0	100,0
Короткострокові кредити банків	4146574	4433814	4274946	287240	-158868	106,9	96,4
Чистий дохід від реалізації продукції	14146198	15437297	31338778	1291099	15901481	109,1	203,1
Чистий фінансовий результат	-2717065	-13220929	-28795591	-10503864	-15574662	486,6	217,8

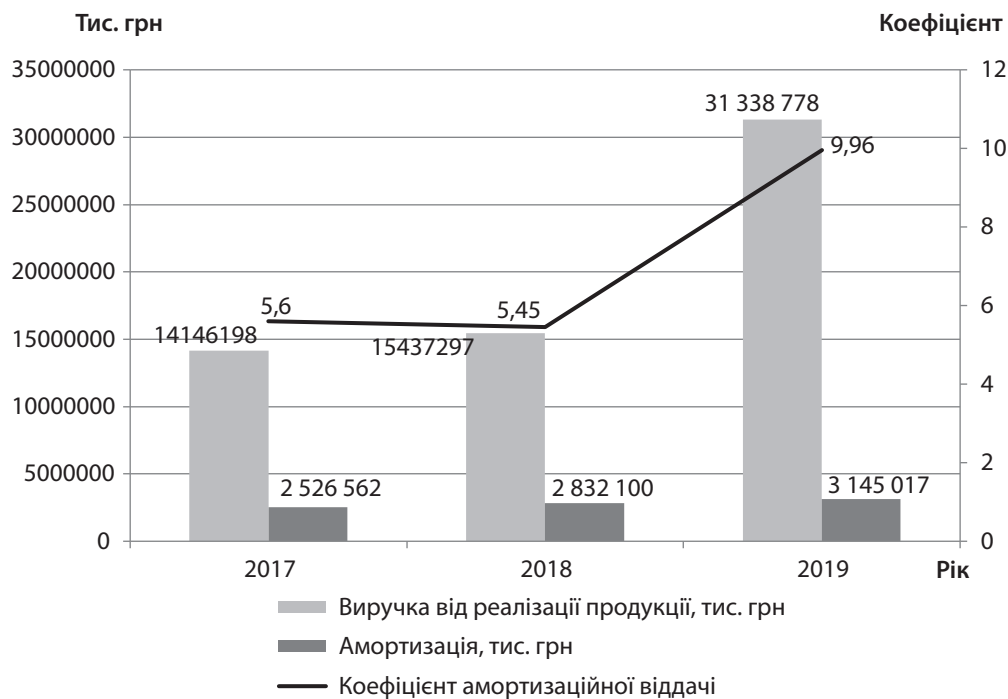

Рис. 4. Динаміка амортизаційної віддачі ДП «Стальзавод»

користувалися неефективно, тому протягом досліджуваного періоду ДП «Стальзавод» має чистий фінансовий результат – збиток.

Підприємство потребує збільшення обсягів реалізації продукції, розширення ринків збуту продукції, але недосконалість, застарілість і невисокий рівень використання основних засобів може стати перешкодою на цьому шляху.

ВИСНОВКИ

Провівши дослідження стану та ефективності використання необоротних активів, можна з упевненістю сказати, що на діяльність ДП «Стальзавод» – на зниження випуску продукції, а отже, і на ефективність використання основних засобів, – впливають зміни кон'юнктури ринку збуту, а саме: суттєве загострення конкуренції на світових ринках, значне зростання цін на основну сировину та на енергоносії за останні роки.

Слід приділити значну увагу і зовнішнім факторам, що впливають на діяльність підприємства в цілому, а саме: втрата ринків збуту та проблеми з постачальниками сировини через нестабільну політичну ситуацію; значне різке коливання курсу валют; відсутність певних груп лобювання; відсутність (зниження) попиту на продукцію, що виготовляється; певні збої в постачанні сировини; відсутність вітчизняних запасних частин до устаткування, що використовується.

Таким чином, можна виділити основні шляхи підвищення ефективності використання необоротних активів даного підприємства, а саме:

- ✦ негайна розробка та впровадження певної концепції оновлення основних засобів, яка буде спрямована на збільшення обсягу інвестицій саме в активну частину основних засобів та в нематеріальні активи;
- ✦ зміни амортизаційної політики підприємства і тим самим – підвищення частки амортизації в структурі собівартості продукції;
- ✦ впровадження інтенсивного використання основних засобів замість екстенсивного, що дозволить покращити результативність показників фондовіддачі, фондоозброєності та продуктивності праці.

Отже, розв'язання завдання підвищення ефективності використання необоротних активів – один із головних постулатів діяльності підприємства, від результату якого буде залежати конкурентоспроможність підприємства, рівень фінансових ризиків і, відповідно, загальний фінансовий стан підприємства. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. Бедринець М. Д., Довгань Л. П. Фінанси підприємств: навч. посіб. Київ: Центр навчальної літератури, 2018. 292 с.
2. Бердар М. М. Фінанси підприємств: навч. посіб. Київ: Центр навчальної літератури, 2010. 352 с.
3. Мазуркевич І. О. Оцінка ефективності використання основних засобів на підприємстві. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2006. № 2. С. 91–94.
4. Пашнюк Л. О. Джерела фінансування оновлення основних фондів та напрями їх вдосконалення.

- Формування ринкових відносин в Україні. 2005. Вип. 9. С. 46–49.
- Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби» : затв. Наказом Міністерства фінансів України від 27.04.2020 р. № 92. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00#Text>
 - Причуляк Н. М. Ефективність використання нематеріальних активів. *Фінанси України*. 2009. № 11. С. 41–45.
 - Фірсова С. М., Гарасюта О. В. Особливості внутрішнього контролю використання необоротних активів підприємства. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2009. Вип. 16.6. С. 184–187.
 - Швець В., Борисюк О. Необоротні активи в системі кругообороту капіталу підприємства. *Вісник Київського національного університету ім. Тараса Шевченка*. 2010. Вип. 118. С. 53–55.

REFERENCES

- Bedrynets, M. D., and Dovhan, L. P. *Finansy pidpriemstv* [Enterprise Finance]. Kyiv: Tsentр navchalnoi literatury, 2018.
- Berdar, M. M. *Finansy pidpriemstv* [Enterprise Finance]. Kyiv: Tsentр navchalnoi literatury, 2010.

- Firsova, S. M., and Harasiuta, O. V. "Osoblyvosti vnutrishnyoho kontroliu vykorystannia neoborotnykh aktiviv pidpriemstva" [Features of Internal Control Over the Use of Non-current Assets of the Enterprise]. *Naukovyi visnyk NLTU Ukrainy*, no. 16.6 (2009): 184-187.
- [Legal Act of Ukraine] (2020). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00#Text>
- Mazurkevych, I. O. "Otsinka efektyvnosti vykorystannia osnovnykh zasobiv na pidpriemstvi" [Estimation of Efficiency of Use of Fixed Assets at the Enterprise]. *Formuvannia rynkovykh vidnosyn v Ukraini*, no. 2 (2006): 91-94.
- Pashniuk, L. O. "Dzherela finansuvannia onovlennia osnovnykh fondiv ta napriamy yikh vdoskonalennia" [Sources of Funding for the Renewal of Fixed Assets and Areas for Improvement]. *Formuvannia rynkovykh vidnosyn v Ukraini*, no. 9 (2005): 46-49.
- Prytuliak, N. M. "Efektyvnist vykorystannia nematerialnykh aktiviv" [Efficiency of Use of Intangible Assets]. *Finansy Ukrainy*, no. 11 (2009): 41-45.
- Shvets, V., and Borysiuk, O. "Neoborotni aktyvy v systemi kruhooborotu kapitalu pidpriemstva" [Non-current Assets in the System of Capital Turnover of the Enterprise]. *Visnyk Kyivskoho natsionalnoho universytetu im. Tarasa Shevchenka*, no. 118 (2010): 53-55.